

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інструменти фінансового аналізу в управлінні»

Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	073 Менеджмент
Статус	Вибіркова (фахова)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	7-й семестр, 14 чверть
Заняття:	7 годин на тиждень
Лекції	4 години на тиждень
Практичні	3 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Інструменти фінансового аналізу в управлінні»_Іванова М.І.

Інформація про викладачів:

Іванова Марина Іллівна (лекції та практичні),
професор, доктор економічних наук

Персональна сторінка:

<https://mvs.nmu.org.ua/ua/teachers/Ivanova/>

E-mail:

ivanova.m.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення дисципліни «Інструменти фінансового аналізу в управлінні» дозволить менеджерам визначити сутність та значення аналізу фінансово-господарської діяльності, оволодіти знаннями щодо його основ, фінансово-економічного механізму, методів та прийомів його проведення; аналітичний потенціал фінансової звітності й можливості використання у діагностиці фінансово-господарської діяльності та обґрунтуванні управлінських рішень; систему показників оцінки фінансового стану, і методики його діагностики;

застосовувати систему показників і методи діагностики фінансових результатів з метою діагностування банкрутства.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Інструменти фінансового аналізу в управлінні» є поглиблення теоретичних знань про сутність, принципи, методи та інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу, опанування інструментарію, оволодіння сучасними методиками та практичними навичками аналізу фінансового стану й результатів діяльності підприємства, засвоєння підходів до комплексної діагностики, визначення ознак неплатоспроможності та ризику банкрутства, а також обґрунтування шляхів і методів подолання кризових фінансових станів суб'єктів господарювання.

3. Завдання та результати курсу:

Завдання курсу

- формування понятійного апарату на основі теоретичного вивчення дисципліни;
- розвиток навичок дослідження ключових аспектів аналізу фінансово-господарської діяльності, розробки управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності і результативності діяльності та діагностики банкрутства підприємства;
- формування у студентів здатності знаходити нову інформацію та її опрацьовувати на практичних заняттях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

пояснювати сутність фінансово-економічного аналізу та його місце в системі управління підприємством, обґрунтовувати предмет, метод і завдання аналізу, визначати порядок проведення фінансово-господарського аналізу, застосовувати принципи, методи та прийоми фінансово-економічного аналізу, а також ідентифікувати види аналізу, його користувачів та структуру інформаційного забезпечення;

здійснювати комплексну діагностику фінансового стану підприємства, аналізувати склад і структуру майна та джерел його формування, оцінювати рівень платоспроможності та ліквідності, застосовувати методи та методики аналізу фінансових результатів, визначати динаміку та фактори формування прибутку, а також аналізувати напрями розподілу та ефективність використання чистого прибутку з метою забезпечення результативності діяльності підприємства;

здійснювати комплексну оцінку фінансового стану підприємства, що ґрунтується на системі показників, відповідних інформаційних джерелах і визначених аналітичних завданнях, яка реалізується через алгоритм рейтингового оцінювання та передбачає врахування специфіки неплатоспроможності й банкрутства, аналіз міжнародних підходів до

прогнозування та попередження фінансової кризи, виявлення проблем функціонування інституту банкрутства в Україні та обґрунтування ефективних методів і шляхів подолання кризового стану підприємств.

4. Структура курсу

Тематика занять	Вид занять	Ресурси
1 Сутність фінансово-економічного аналізу та його роль в управлінні підприємством	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Предмет, метод і завдання фінансово-економічного аналізу підприємства		
Порядок проведення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання		
Принципи аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання		
Методи і прийоми фінансово-економічного аналізу		
1 Сутність фінансово-економічного аналізу та його роль в управлінні підприємством	Практичн і заняття	Кейс «Порядок та принципи проведення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання»
2 Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Види аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств та суб'єкти використання його результатів		
Система інформаційного забезпечення фінансового аналізу		
2 Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	Практичн і заняття	Кейс «Розподіл та використання чистого прибутку»
3 Аналіз фінансового стану підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Особливості проведення діагностики фінансового стану підприємств		
Аналіз складу майна та джерел його формування		
Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства		

3 Аналіз фінансового стану підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Аналіз майна та платоспроможність підприємства»
4 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Методи та методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства		
Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства		
Аналіз розподілу та використання чистого прибутку		
4 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Фінансова звітність суб'єктів господарювання»
5 Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Показники, джерела і завдання комплексної оцінки фінансового стану підприємства		
Алгоритм комплексного (рейтингового) оцінювання фінансового стану підприємств		
5 Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Діагностування банкрутства»
6 Неплатоспроможність і ознаки банкрутства підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Поняття неплатоспроможності та банкрутства підприємства		
Світовий досвід з оцінки банкрутства підприємства		
Проблеми банкрутства підприємств в Україні		
Шляхи та методи подолання банкрутства підприємств		
6 Неплатоспроможність і ознаки банкрутства підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Комплексне (рейтингове) оцінювання фінансового стану підприємств»
Виконання контрольної роботи для закріплення теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу фінансово-господарської діяльності	Самостійна робота	Презентація

Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок		Тести і відкриті запитання
---	--	----------------------------

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до платформ Teams та Moodle Microsoft Office 365.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за результатами участі у обговоренні лекційного матеріалу (всього 30 балів) та оцінок за роботу на практичних заняттях (60 балів), а також підготованої контрольної роботи у вигляді презентації (10 балів). Максимально за поточною успішністю здобувач може отримати 100 балів.

На кожній лекції буде поставлене питання з теми, яка розглядається. Студенти у письмовій формі мають дати відповідь невеликого обсягу у вільному стилі, яка відображатиме погляди автора на питання, що розглядається.

5 балів: наявність однієї-двох тез та аргументів на їх користь, логічного взаємозв'язку між тезами та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку.

4 бали: наявність однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку.

3 бали: відсутність ключової тези, або невідповідність аргументів висунутим тезам, наявність орфографічних та/або граматичних помилок.

2 бали: відсутність ключових тез, відсутність переконливих аргументів на користь тез, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок.

1 бал: неструктурованість роботи, відсутність тез та аргументів, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок.

У підсумку за розв'язання кейсу можна отримати максимально 10 балів, додавши такі складові:

Ідентифіковано проблему, якій присвячено кейс – **2 бали**;

Описано проблему (пояснено її сутність, негативні наслідки) – **2 бали**;

Наведені аргументи, на які можна послатися під час вирішення проблеми – **2 бали**;

Зроблено висновок та знайдено рішення проблеми кейсу на основі змістовних аргументів, пов'язаних із посиланням на отримані теоретичні знання – **4 бали**.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100
--	--

6.3. Критерії оцінювання тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 3 бали.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, доповнення еталону інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

7. Політика курсу

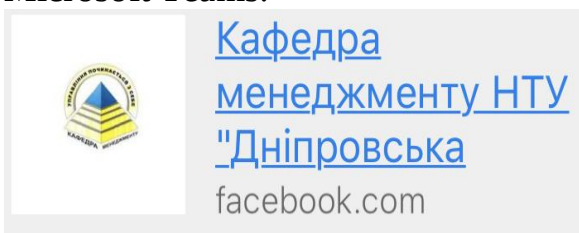
7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри менеджменту у Facebook.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft

Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Інструктаж. Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

Діалог. За допомогою запитань викладач мотивуватиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія, дебати. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Самостійне спостереження (навчання, дослідження). Це безпосереднє самостійне сприймання явищ дійсності у процесі навчання.

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Кейси. Пошук проблемної ситуації реальної діяльності підприємства, через яку спостерігається негативний ефект, та обґрунтування оригінального її рішення, спираючись на відомі факти або необхідність отримання додаткової інформації.

Аналіз. Сутність його полягає у вивченні предметів чи явищ за окремими ознаками і відношеннями, у поділі на елементи, осмисленні зв'язків між ними.

Синтез. Полягає в уявному або практичному поєднанні виокремлених під час аналізу елементів або властивостей предмета в єдине ціле.

Порівняння. За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

Узагальнення. Цей метод передбачає перехід від одиничного до загального, від менш загального до більш загального шляхом абстрагування від специфічного і виявлення притаманних явищам загальних ознак (властивостей, відношень тощо) при осмисленні понять, суджень, теорій.

Конкретизації. Допомагає перейти від безпосередніх вражень до розуміння сутності того, що вивчається: результати конкретизації постають у формі прикладів, схем, моделей тощо.

Для заохочення шерінгу ідеями та вільного мовлення в умовах навчання один в одного використовуються методи:

Виступ. Питання навколо певної тем обговорюється у групах і потім оприлюднюється з подальшою дискусією.

9. Ресурси і література

1. Августин Р.Р., Демків І.О. Пріоритети вдосконалення системи менеджменту покращення фінансово-економічного стану підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. №29. С. 187–193.

2. Архипенко Т.А., Іванова М.І. Оцінка економічної безпеки підприємства як підґрунтя прийняття ефективних управлінських рішень на засадах сталого розвитку. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. Т. 26. №74(1). С. 124–133.

3. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Рудковський О.В., Березівський Я.П. Проблемні аспекти, пріоритети та засоби зміцнення фінансово-економічної безпеки суб'єктів малого підприємництва в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2021. Вип. 28. С. 49–55.

4. Вівчар О.І., Гайда Н.В. Концептуальні засади економічного управління ресурсами на підприємствах: безпекознавчий вимір. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С. 51–55.

5. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.

6. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник; електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.

7. Іванова М., Грошелева О. Удосконалення механізму діагностики банкрутства на засадах адаптивного управління. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. Херсон: 2018. № 31 (20). Т. 1. С. 151–155.

8. Лучик С.Д., Багрій К.Л. Використання кореляційно-регресійного аналізу при оцінці платоспроможності суб'єкта господарювання. *Облік, аналіз і аудит*. 2020. №3 (79). С. 189–200.

Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с.

9. Назаренко О. В., Горшкова Ю. А. Місія фінансового аналізу в процесі оцінки балансу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 25–29.

10. Рзаєв Г.І., Слива А.В. Напрями аналізу фінансового стану підприємства у розрізі потреб економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 118–120.

11. Семенова К.Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №5–6 (282–283). С. 77–82.

12. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Прогнозування прибутку та рентабельності підприємства у забезпеченні фінансової безпеки підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Випуск 50-2. С. 143–147.

13. Faizova S., Ivanova M., Sannikova S., Varyanichenko O. Problems of formation of financial-investment projection of a balanced scorecard in value-based enterprises of mining-metallurgical complex. *Финансово-кредитная деятельность: проблемы теории и практики*. 2021. № 1 (36). С. 68–75. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227623>

14. Ivanova M., Smiesova, V., Tkachenko, A., Boichenko, M., & Arkhypenko, T. Efficiency of the logistics chain as a factor of economic security of enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, 2021. 2(37), 151–160. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229950>

15. Ivanova M., Baranets H., Shvets V. Development of creative potential in the context of increasing the company's ability to adapt to the crisis. *Management And Business*. Vol. 2, No. 1. 2024. P. 6–14. <https://doi.org/10.59214/mb/3.2024.06>